

David contra Goliat

Una guerra sorda s'ha desfermat entre els dos partits de poder aliats a Balears, PP i UM. Els conservadors volen anorrear els nacionalistes, i aquests han iniciat la defensa per intentar arribar al 2007 amb garanties.

La diferència en vot i escons entre Unió Mallorquina (UM) i el PP és enorme. A Balears, i a Mallorca, que és l'única circumscripció en què actuen els nacionalistes de centre. El desequilibri de forces és tan important que d'ençà que signaren el pacte per governar el Consell de Mallorca (juny de 2003) el perill de "l'abraçada de l'ós" s'ha anat fent més i més real. Tot i que els nacionalistes confiaven que la gestió en el Consell els permetés evitar el perill, la crida expressa de dirigents del PP a anorrear UM els ha fet reaccionar. Així, ha començat a posar en pràctica una estratègia per intentar marcar territori. Per sortir de la pressió conservadora. És una guerra soterrada, discreta, sorda i sovint envoltada de declaracions diplomàtiques que pretenen fer veure que no existeix. Al capdavant, però, és ben real. David contra Goliat.

Amor i odi. Entre 1983 i 1992 la relació entre UM i PP (aleshores encara AP) va ser d'amor i odi. D'amor, forçat, perquè es necessitaven: pactaren governs de coalició el 1983 i el 1987. D'odi, perquè els conservadors sempre intentaren anul·lar la capacitat de desequilibri entre dreta i esquerra dels nacionalistes, tot i que eren els seus aliats.

La tensió va ser màxima a la fi dels anys vuitanta. El qui aleshores era president d'UM, Jeroni Albertí, intentà des de l'inici de la legislatura 1987-1991 enfortir el seu partit fent-lo present a la resta de les Illes. Així pensava que estaria en millors condicions de negociar en el futur amb el PP. Els conservadors, dirigits per Gabriel Canellas, quan s'adonaren de la jugada, començaren a captar importants militants d'UM. En el congrés dels nacionalistes del 1998,

aquests "submarins", que encara eren militants del partit nacionalista, torpedinaren la supervivència. Albertí perdé una votació fonamental, dimití i el partit s'encaminà cap a la fi. En les eleccions del 1991, UM només era un apèndix del PP. Tots dos formaren coalició preelectoral. De fet, tal com sempre havia desitjat Canellas. Pareixia la fi definitiva del partit nacionalista. Però les divergències no pararen. Un grup de joves, encapçalats per Maria Antònia Munar, prengué el poder intern i començà el procés de desmarcar-se dels conservadors, tot i governar amb ells des del 1991. Munar, que ocupava aleshores la Conselleria de Cultura, Educació i Esports, fins i tot usava un logotip diferent del de la resta del Govern per al seu departament. Canellas, cada cop més irritat, la va destituir el setembre de 1992. Munar impulsà llavors una nova orientació d'UM. El partit passà de ser regionalista a ser obertament nacionalista. Assimilaren altres petits grups i refundaren UM la primavera del 1993.

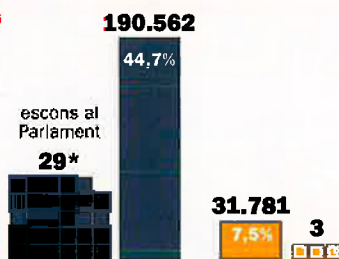

En les eleccions del 1995, ningú no donava ni un cèntim per als nacionalistes. Però aconseguiren, amb els vots justos, dos escons. El PP tenia majoria absoluta al Parlament. No així al Consell de Mallorca, on UM pactà amb PSOE i PSM, amb el suport extern d'EU, de manera que es creava l'embrí del Pacte de Progrés. Quatre anys més tard, novament Munar posava rumb a l'esquerra. El Pacte de Progrés a Mallorca i a Balears era un fet. L'estratègia dels nacionalistes era clara: pactar amb l'esquerra per oferir-se al votant de centre i de dreta com la força moderadora dels partits esquerrans. Dit d'una altra manera, intentar erosionar

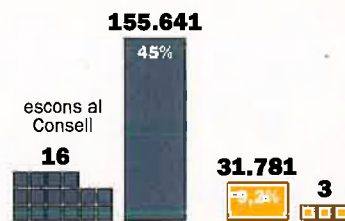
PP i UM a les eleccions autonòmiques de 2003

Vots i escons

Balears

Mallorca

* Als 29 diputats del PP se'ls hi ha de sumar 1 d'una llista electoral de Formentera que si bé és teòricament independent en la pràctica va fer un pacte electoral amb els conservadors, els quals no es presentaren a l'illa. El diputat s'integrà en el grup del PP que té així 30 diputats. Majoria absoluta.

El Consell de Mallorca té 33 escons. La majoria absoluta és, per tant, 17. Els 16 del PP i els 3 d'UM s'uniren en una coalició postelectoral si bé l'executiu de la institució és format només pels nacionalistes.

La triple clau de ZP

Pere Martí

José Luis Rodríguez Zapatero ha aconseguit en un any el que José María Aznar predicava amb vehemència però no va aconseguir, que és preservar la cohesió de l'estat davant les "amenaces" sobiranes.

Amb el seu discurs ultranacionalista, l'antic president popular va aconseguir convertir el PNB en un partit independentista i el principal agent electoral d'ERC, que va aconseguir els millors resultats de la seva història mentre el PP va governar. En canvi, l'actual president socialista, amb el seu discurs de l'Espanya plural, arrebossat de federalisme *light*, ha aconseguit controlar el debat sobre el model d'estat, i en aquests moments té la clau de l'autogovern de Catalunya, d'Euskadi, i és molt probable que tingui també la de Galícia després de les eleccions del 19 de juny.

La clau de l'autogovern de Catalunya se la va trobar al despatx de la Moncloa quan hi va arribar, sense necessitat de fer res, per gentilesa de Pasqual Maragall. N'hi va haver prou que durant la campanya electoral catalana es comprometés a acceptar l'Estatut que sortís del Parlament. Després de les eleccions basques, també té la clau de l'Estatut basc, perquè ara Ibarretxe ni tan sols té el 51% que li va permetre aprovar el seu pla, i en aquests moments, sense el PSE no pot aprovar ni els pressupostos, tret que EHAK vulgui fer política de veritat més enllà del testimonialisme.

El fet que Zapatero tingui aquesta triple clau representa per a alguns una oportunitat històrica per resoldre el paper diferenciat de Catalunya, Euskadi i Galícia en el marc d'un estat espanyol plurinacional. Certament, és una oportunitat, però també pot ser un risc, perquè una clau serveix tant per donar llibertat com per impedir-la.

Durant les passades festes de Nadal, en el sopar de germanor de militants del PP, el president del partit a Mallorca, Pere Rotger, llançà a tots els congregats el repte que marcava per al 2007: mantenir la majoria absoluta a Balears i, també, aconseguir-la a Mallorca. És a dir, incrementar, com a mínim, un escó en relació amb els que tenen ara. O sigui: deixar UM sense capacitat de decisió. A pesar dels matisos posteriors de Jaume Matas –en el sentit que el PP es troba molt còmode amb UM i que vol seguir aliat per a molts d'anys–, la cúpula nacionalista es quedà amb una idea nítida: el PP vol atacar de nou. Per tant, o reaccionaven o el seu futur podia ser molt negre. No bastava la gestió. Podria haver bastat si l'aliat s'hagués comportat amb lleialtat, però no si l'adversari se'ls vol berenar.

Durant els mesos de gener i febrer, va ser quan els estratèges nacionalistes començaren a pensar en la manera com iniciar un procés de gestos i actuacions que permetés a UM desmarcar-se del PP. I prompte. Al març, Munar i el líder socialista illenc, Francesc Antich, protagonitzaren diverses trobades i actes conjunts –com una visita a autoritats del Ministeri de Cultura a instàncies d'UM i amb el socialista d'intermediari– que fou l'inici del procés d'autoafirmació nacionalista. El PP s'irrità. Però UM no s'aturà. Des d'aleshores, cada cop que ha tengut oportunitat, Munar –o algun dels dirigents del seu partit– han escenificat divergències amb els conservadors i acostaments implícits al PSOE. Cada dos per tres es produeix algun frec a frec entre PP i UM: fa tres setmanes, un vol en helicòpter de Munar amb periodistes per mostrar les diferències d'impacte ambiental entre les carreteres que fa el Govern (PP) i les que fa el Consell (UM); fa quinze dies, una abstenció nacionalista en el consell assessor de RTVE-Balears per no fer costat al PP. L'objectiu d'UM és clar: presentar-se a les eleccions del 2007 clarament diferenciat dels conservadors per intentar recuperar la seva capacitat de desequilibri entre esquerra i dreta a Mallorca i Balears. Justament, el que el PP vol evitar. Guerra sorda però intensa. Entre David i Goliat.

Miquel Payeras

La presidenta d'UM, Maria Antònia Munar, intenta ara distanciar-se de Jaume Matas.

el vot del PP des del poder. Si més no, d'una part. Tanmateix, les eleccions de maig del 2003 representaren un cop molt fort per al partit. El PP va obtenir majoria absoluta a Balears. No tant a Mallorca, però la posició relativa d'UM ja s'havia debilitat molt. No podia pactar amb l'esquerra en el Consell de Mallorca perquè ni PSM ni EU-Verds acceptaven els mínims que hagués volgut Munar per fer del Consell el contrapès al poder conservador. No tenia altre remei –"no som un partit d'oposició", deia Munar– que arribar a l'acord amb els conservadors. I així fou, al juny.

UM es desmarca. El nacionalistes de centre ocuparen el govern del Consell, amb el suport del PP. La idea inicial d'UM era que només amb la gestió institucional en exclusiva podrien marcar diferències clares amb els conservadors. De manera que els votants fronterers entre un i altre no tenguessin dubte de quin és el seu partit i de què fa. Aquesta era la consigna oficial: gràcies a la gestió no hi hauria "abraçada de l'ós".

Tanmateix, ara que falten dos anys per a les pròximes eleccions, UM ha vist que calia reaccionar. Perquè amb la gestió no en tenen prou. La pressió conservadora és molt forta.